

Editör'e Mektup

Gebelikte 11-15 Hafta Gebelikte 11-15 Hafta Umbilikal Kord Çapı Nomogramı

Sayın Editör, Perinatoloji Dergisi 2007; 15(2): 51-55'de yayınlanan "Gebelikte 11-15 Hafta Umbilikal Kord Çapı Nomogramı" başlıklı yazıda ilk ve erken ikinci üç ayda umbilikal kord çapı nomogramı oluşturmak ve bu çapın fetal biyometrik parametrelerle ilişkisini ortaya koymak amaçlanmıştır.¹ Araştırmanın yöntemi ve verilerin değerlendirilmesi ile ilgili bazı önerilerde bulunmak istiyorum.

1. Yazıda çalışmanın verilerinin Eylül 2003-Mart 2005 tarihleri arasında İstanbul Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği acil ve genel polikliniklerine rutin antenatal kontrol için başvuran toplam 14.000 gebe arasından prospektif kesitsel olarak seçilen 128 gebeden alındığı belirtilmektedir. Yazıda ayrıca alma kriterleri ve dışlama kriterleri de belirtilmiştir. Araştırma kapsamında çalışma döneminde hastanede izlenen 14.000 gebeden alma kriterlerini sağlayıp dışlama kriterlerini içermeyen kadınların hepsine mi ulaşılmıştır, yoksa bu kişilerden random olarak seçilen bir örneğe mi ulaşılmıştır? Çalışma kapsamında bu dönemde alma kriterlerini sağlayıp, dışlama kriterlerini içermeyen kadınlardan gelişigüzel seçilmiş olan 128'ine ulaşılmışsa, araştırma grubunun seçiminde seçmeye bağlı yan tutma (selection bias) olabileceği düşünülmeli ve araştırma raporunda bu konu araştırmanın bir kısıtlılığı olarak belirtilmelidir.² Ayrıca örnek seçim yöntemi ile ilgili olarak yazıda belirtilmiş olan "prospektif kesitsel" ifadesi anlaşılmamaktadır. Bu terminoloji ile araştırma tipi tanımlanmak istendi ise yalnızca "kesitsel araştırma" ifadesinin kullanılması uygun olacaktır.

2. Araştırmanın verilerinin sunumu ile ilgili olarak gravida sayısı ve parite sayısı dağılımlarının ortalama ve standart sapma özet istatistikleri ile sunulduğu görülmektedir. Okuyucuları araştırma grubunun gravida sayısı ve parite sa-

yısı dağılımları konusunda daha yeterli düzeyde bilgilendirmek için verilerin yüzde dağılımı gerekirse veriyi sınıflandırarak- şeklinde sunulmasının daha uygun olacağı görüşündeyim. Çünkü dağılımların standart sapmaları yüksektir ve dağılım aralıkları düşüktür.

3. Araştırmanın Bulgular bölümünde "Umbilikal kord çapı ölçümleri ile gebelik yaşı arasındaki korelasyon: Kordon çapı= 0.69 x Gebelik Haftası - 4.76 (r: 0.84.5) formülü ile gösterildi" ifadesi yer almaktadır. Belirtilmiş olan regresyon formülünün hatalı olarak ifade edildiği görülmektedir. Gebelik haftası ile kordon çapı arasında pozitif yönde korelasyon olduğu için regresyon formülü şu şekilde belirtilmeliydi: Kordon çapı = 4.76+ Gebelik Haftası x 0.69. Ayrıca, regresyon formülünün elde edildiği istatistiksel yöntemle ilgili olarak "basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır" şeklinde gereç ve yöntem bölümünde bilgi verilmesi gerekirdi.

4. Korelasyon katsayısı (-1) ile (+1) arasında değer alabilir. Araştırma raporunda korelasyon katsayılarının uygun şekilde belirtilmediği görülmektedir. Katsayılar, (r=0.84.5) yerine (r=0.85), (r=77.4) yerine (r=0.77), (r=81.5) yerine r=0.82 şeklinde belirtilmeliydi.

Saygılarımla

Gönül Dinç

*Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi,
Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Manisa*

1. Özdemir A, Göynüner FG, Gökçen Ö, Yetim G, Karaaslan I. Gebelikte 11-15 Hafta Umbilikal Kord Çapı Nomogramı. *Perinatoloji Dergisi* 2007; 15: 51-5.
2. Hennekens HC, Buring JE. Analysis of Epidemiological Studies: Evaluating the Role of Bias. In: Mayrent SL (Ed). *Epidemiology in Medicine*. Boston-Little, Brown and Company: 1987.

Gebelikte 11-15 Hafta Gebelikte 11-15 Hafta Umbilikal Kord Çapı Nomogramı: Editöre Mektup

Sayın Editör, Gebelikte 11-15 Hafta Umbilikal Kord Çapı Nomogramı (Perinatoloji Dergisi 2007, 15; (2): 51-55) isimli makalemize yapılan katkı ve eleştiriler için teşekkür eder, aşağıdaki düzeltmelerin bu eleştirilere cevaben derginizde yer almasını rica ederiz.

1. Bu çalışmada tabakalı rasgele örnekleme tipi randomizasyon yapılmıştır. Tabakalandırma gebelik haftası esas alınmıştır. Bu randomizasyon şeklinin, yöntemin istatistik bölümünde ifade edilmeliydi. Çalışma düzeninin yöntemi kesitsel olmalıydı. Prospektif kesitsel hatalı bir ifadedir.

2. Araştırmada seçilen örneklemin dermografik özelliklerini belirlemek için gravida, parite, yaş gibi çeşitli değişkenler kullanılmıştır. Bu değişkenler tanımlayıcı istatistik yöntemlerle analiz edilmiştir. Ama bu istatistikler çalışmanın temel değil, yardımcı istatistikleridir. Gravida ve pariteyi oransal ölçek olarak adlandırabiliriz. Oransal ölçeklerde merkezi eğilim ölçüsü olarak aritmetik ortalama, ortanca, tepe değeri; yaygınlık ölçüsü olarak da varyans, standart sapma ve standart hata kullanılır.^{1,2} Oransal ölçek her ne kadar nominal veya ordinal değişkene dönüştürülebilse de genelde dönüştürmek bilgi kaybına sebep olacağından yapılması uygun değildir.¹ Ayrıca makale yazma tekniği açısından bilgi enflasyonuna yol açabileceğinden okuyucunun ana konuya yoğunlaşmasını zorlaştırabilir. Bu nedenle yazının bulgular bölümünde, yüzde dağılımı ve verileri sınıflandırma yoluna gidilmemiştir.

3. Aralarındaki bağıntının araştırıldığı iki değişkenden birinin ordinal, ya da simetrik olmayan dağılım gösteren sayısal değişken olması durumunda, diğer değişkenin ölçüm skalası ne olursa olsun, Spearman tekniği ile bağıntı analizi yapılması uygundur.³ Bu ifade de yöntem bö-

lümünün sondan bir önceki satırında yer almaktadır. Açıklayıcı olarak "basit doğrusal regresyon analizi" terimi de kullanılabilir.

4. Korelasyon katsayısının yazılması konusundaki eleştiriye katılıyoruz. Virgülden sonra iki rakam yer almalıdır.

5. Ayrıca makalemizde Tartışma bölümünün 2. paragraf 2. satırında yer alan "2.87±0.52 mm" değeri "3.02±0.35" olarak, 5. satırda yer alan "...1.2 mm..." değeri "0.7 mm" olarak düzeltilmelidir. Benzer şekilde Tablo'daki 11. hafta karşılığına sırası ile 3.02 / 0.35 / 2.87 ve 3.16 yazılmalıdır (Tablo 1). Sehven yapılmış olan bu yanlışlığın düzeltilmesini talep ederiz.

Tablo 1. Gebelik haftasına göre kordon çapı ortalaması ve standart sapması.

Gebelik haftası	Umbilikal kord çapı			
	Ort.	SD	5. Persantil	95. Persantil
11. Hafta	3.02	0.35	2.87	3.16
12. Hafta	3.66	0.53	3.42	3.90
13. Hafta	4.19	0.39	4.09	4.29
14. Hafta	5.03	0.32	4.90	5.16

Saygılarımla

Fikret Gökhan Göynüner

Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi,
Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği, İstanbul

1. Akgül A. Verilerin organizasyonu ve gösterimi. In: Akgül A (Ed). Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri "SPSS Uygulamaları" 3. Baskı. Mustafa Kitabevi-2005; 64-6.
2. Özdemir O. Değişkenler ve Özellikleri. In: Özdemir O (Ed). Medikal İstatistik 1. Baskı. İstanbul Medikal Yayıncılık 2005; 382-400.
3. Akgül A. Korelasyon analizi. In: Akgül A (Ed). Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri "SPSS Uygulamaları" 3. Baskı. Mustafa Kitabevi, 2005; 382-400.